

Til Viken fylkeskommune

HØRINGSSVAR

Veien til et bærekraftig Viken. Regional planstrategi 2020 - 2024

Vi viser til vårt brev sendt 15.4.2020 med tilhørende vedlegg, og til fylkeskommunens ønske om å få høringssvar til forslag til regional planstrategi 2020 – 2024: “Veien til et bærekraftig Viken”.

Innledning

FN har uttalt at frivilligheten kan være en viktig deltaker for kapasitetsbygging og implementering av bærekraftmålene. (UN: The road to dignity by 2030: ending poverty, transforming all lives and protecting the planet. 2014). De regionale paraplyorganisasjonene kan via sin organisering forsterke fylkeskommunens regionale plan. En viktig forutsetning for dette er at den regionalt organiserte frivilligheten får en tydeligere plass i alle deler av planen. En mulig måte å gjøre det på er å differensiere begrepet “frivillighet”, og at fylkeskommunen etablerer indikatorer som belyser frivilligheten.

Den regionalt organiserte frivillighetens verdi for Viken-samfunnet

Frivilligheten skaper samfunnsverdi gjennom at organisasjonene arbeider for å realisere sine egne ideelle formål. Det er viktig at de frivillige organisasjoner gis handlingsrom og gode rammebetingelser for å oppnå sine egne mål. Dette er da også med på å styrke lokalsamfunnet. Ifølge Frivillighet Norges Frivillighetsbarometer 2019 er 88% er enig eller svært enig i at folks frivillige engasjement er med på å utvikle og berike sine respektive lokalsamfunn. SSBs satellittregnskap for frivillighet viser at det i 2017 ble gjennomført omtrent 233 000 årsverk i frivilligheten Norge. Verdien av all *frivillig innsats* var da 75,7 milliarder, og innenfor “kultur og fritid” var innsatsen verdsatt til 39 milliarder (SSBs satellittregnskap for frivillig sektor 2019, tabell 08538).

Med om lag 340 000 medlemskap i idretten, 35 000 innenfor musikken, 10 000 deltakere innenfor teater, er svært mange innbygger i Viken medlem av ett eller flere frivillige lag eller organisasjoner representert via de frivillige paraplyorganisasjonene i Viken. Disse er organisert i omtrent 3 000 organisasjonsledd til sammen. I tillegg organiserer Voksenopplæringsforbundet Akershus (Vofo A) livslang læring gjennom 13 studieforbund i Viken. Til sammen gjennomføres det omtrent 4 500 kurs med cirka 55 000 deltakere.

Paraplyorganisasjonene er i stor grad de som inngår i SSBs kategori “Kultur og fritid”. De regionale paraplyorganisasjonene er til stede i alle Vikens kommuner. Hvis en tar utgangspunkt i en lik

fordeling av frivillig arbeid per medlemskap, kombinert med det faktum at Viken representerer 22 prosent av den norske befolkningen, betyr det at *frivillig innsats* innenfor Vikens paraplyorganisasjoner har en verdi av 8,5 milliarder kroner hvert år (SSBs tabell 08538, kultur og fritid). Den regionalt organiserte frivilligheten, representert ved Musikkrådene i Viken, Viken idrettskrets, Vofo Akershus, Viken teaterråd og Viken barne- og ungdomsråd utgjør med andre ord en ikke ubetydelig del av verdiskapningen i Viken. Dermed er paraplyorganisasjonene de viktigste samarbeidspartnerne innenfor frivillighet.

Definisjon og indikatorer på den regionalt organiserte frivilligheten

Frivillighet er ikke en aktivitet i seg selv, den oppstår når noen utøver en aktivitet. Men måten frivilligheten fremstilles på i teksten kan det likevel virke som om det er tilfelle. “I Viken har alle tilgang til å oppleve og utøve kunst og kultur, og å delta i idrett *og frivillighet*.” (8.1.1 e) eller “I Viken har kunst, kultur, idrett *og frivillighet* en tydelig rolle i samfunnsutviklingen.”. Her kan en tro at kunst, kultur og idrett ikke er en del av frivilligheten, ettersom de samstilles med *frivilligheten*. Det er enkelt å være litt unøyaktig i fremstillingen av frivilligheten. Vi har selv også vært unøyaktige i omtalen av oss selv i brev sendt 15.4.2020 til fylkeskommunen.

Dette er noen eksempler og setninger som indikerer at det kan være vanskelig å snakke om frivilligheten. Sannsynligvis fordi den er overalt og ikke alltid lar seg definere. *Det er imidlertid mulig å definere den regionalt organiserte frivilligheten representert ved undertegnede organisasjoner.*

En slik differensiering av den frivillige sektoren vil gjøre samspillet mellom fylkeskommune og de regionalt organiserte frivillige organisasjonene enklere. Definisjonen står i kontrast til de aksjonsbaserte frivillige initiativene, eller de mindre frivillige organisasjonene. Vi ønsker samtidig å poengtere at det er bra at mange er frivillige, men det er forskjell i måten den frivillige deltar i samfunnsutviklingen. Ikke alle frivillige lag og organisasjoner har den samme potensielle gjennomslagskraften som de regionale paraplyorganisasjonene. Å ha oss paraplyorganisasjoner som samarbeidspartner vil gjøre det enklere å gi “frivilligheten” en “tydelig rolle i utvikling av kommuner og det nye fylket.” (8.1.3. Samhandling og virkemidler, innsatsområde 1.). Definisjonen vil tydeliggjøre samvirkningsrollen de frivillige paraplyorganisasjonene har i fylkeskommunens planer. Paraplyorganisasjonene ønsker at fylkeskommunen differensierer definisjonen av frivillighet, hvor “regionalt organisert frivillighet” får en egen definisjon.

Indikatorer for frivillighet

Vi vil understreke behovet for å utvikle omforente definisjoner og indikatorer på den regionalt organiserte frivilligheten, og frivillighetens forskjellige deler og elementer. Demokratiske, frivillige lokale medlemsbaserte lag og foreninger og deres regionale organisasjoner og paraplyorganisasjoner er noe ganske annet enn kommunale frivillighetssentraler – og det viktig for å kunne ha en god dialog at det er en felles begrepsforståelse. Vi opplever at uklar begrepsbruk fører til både skinnenighet og skinnuenighet – ikke alltid like lett å finne ut av før det har gått en del tid. Fylkeskommunen bør etablere indikatorer som belyser ulike deler av frivilligheten. Dette kan fylkeskommunen gjerne gjøre sammen med paraplyorganisasjonene.

1. Bidrar de langsiktige utviklingsmålene til å gi en tydelig og helhetlig retning for samfunnsutviklingen i Viken?

Paraplyorganisasjonene mener at de langsiktige utviklingsmålene i stor grad responderer til en helhetlig retning for samfunnsutviklingen i Viken. En forutsetning for å lykkes er å satse på et gjensidig samarbeid og en målbevisst satsning på frivilligheten. Paraplyorganisasjonene i Viken forenkler og effektiviserer fylkeskommens kontakt med frivilligheten. De sitter på et bredt og dyptgripende nettverk enhver fylkeskommune burde benytte og pleie.

Vi viser til vårt brev sendt 15.4.2020 med tilhørende vedlegg.

2. Samsvarer målene for de ulike innsatsområdene med de regionale utfordringene og mulighetene i Viken, slik du/dere opplever dem?

Målene i de 6 satsningsområdet i Viken samsvarer med utfordringene og mulighetene. I de områdene i Viken der de satser på frivillighet er de 6 målene allerede utviklet, etablert og tatt vare på. De regionale paraplyorganisasjonene kan vise til store forskjeller i dagens Viken på måloppnåelse på de 6 satsningsområdene både i by, forsteder og bygd. Der det har vært satset på regionale partnerskap og regionale støtteordninger er de 6 satsningsområdene kommet lengre. Regionale paraplyorganisasjonene i Viken kan være med på å utjevne forskjellene i en felles strategi med fylkeskommunen.

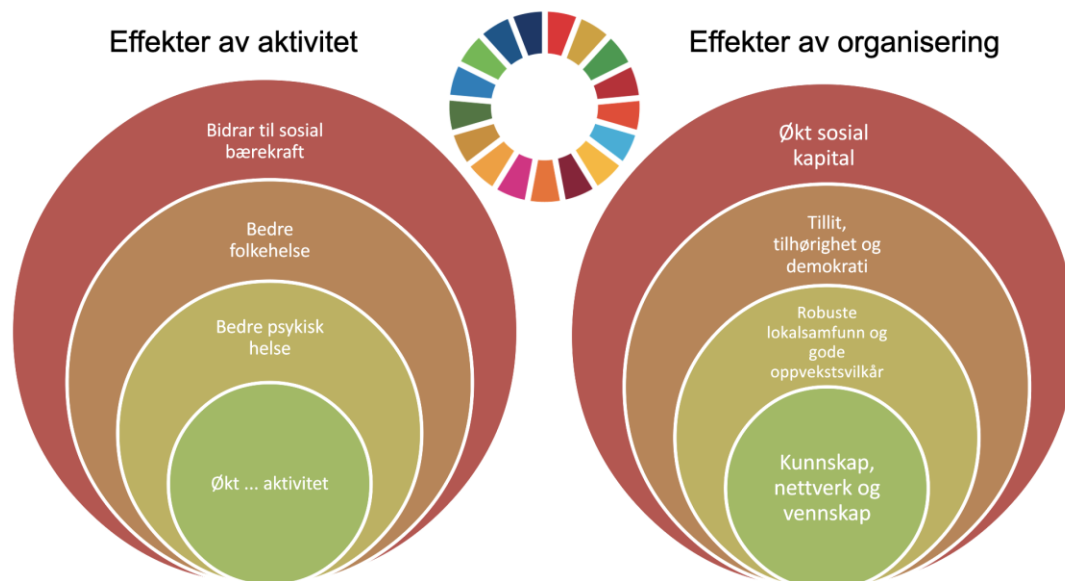
3. Samsvarer forslagene til nye regionale planer i Viken med Vikensamfunnets utfordringer og muligheter, og er temaene i de regionale planene relevante?

De tverrgående temaene i strategiplanen samsvarer med de regionale paraplyorganisasjonene sine egne overordnede mål for sin virksomhet og tiltak. De regionale paraplyorganisasjonene ser at frivillighetspolitikken er et av de fem prioriterte områdene for fylkesrådet. I tillegg gir strategiplanen oss et felles språk og forståelse for satsningsområder. Da blir det lettere å samordne de regionale paraplyorganisasjonene og fylkeskommunen gjennom å lage nye partnerskapsavtaler.

4. Har du/dere andre merknader eller kommentarer?

1. De regionale paraplyorganisasjonene ønsker felles forskning på frivillighetsfeltet i Viken for å ha bedre grunnlag for satsning. Forskingen på frivillighet må videre brukes aktivt i fylkeskommunale planverk.
2. De regionale paraplyorganisasjonene bør være hovedsamtalepartner angående vårt eget felt i utarbeidelser av videre planverk i Viken.
3. Regionale paraplyorganisasjoner samler og effektiviserer Viken fylkeskommunes samarbeid med feltet ved å tale for mange, oversiktlig og generelt. Byråkrati og politikere vil fremme demokratiet i frivilligheten ved å forholde seg til regionale paraplyer.

Effekter av regionalt organisert frivillighet

Bildet "Effekter av regionalt organisert aktivitet" viser hva individuell aktivitet og organisering av frivillig aktivitet gir til samfunnet. Kjernen i organisert frivillighet er kunnskap, nettverk og vennskap. At noen organiserer aktivitet vil videre gi viktige tilleggseffekter som for eksempel robuste lokalsamfunn, tillit, demokrati og til slutt økt sosial kapital.

I venstre grønne aktivitets-sirkelen kan man erstatte ..... med henholdsvis idrett, musikk, teater, barne- og ungdom og voksenopplæring. Dette er kjerneaktiviteten som gir bedre psykisk helse, bedre folkehelse og bidrar til sosial inkludering. Det er derfor viktig å ha fokus på god kvalitet og gode rammebetingelser for organisering av frivillig aktivitet for å oppnå alle samfunnsgevinster.

Med vennlig hilsen

Sigurd Vestrheim / s

styreleder
Akershus Barne- og ungdomsråd

Martin Marsøe / s

styreleder
Viken teaterråd

Petter Spæren / s

leder samarbeidsutvalget for
Musikkrådene i Viken

Jon E. Olsen / s

styreleder
Voksenopplæringsforbundet i Akershus

Roar Bogerud / s

styreleder
Viken idrettskrets